

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและ ความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย*

THE DEVELOPMENT OF CURRICULUM TO ENHANCE COMPETENCY IN VOCATIONAL AND BEING ENTREPRENEUR SKILLS FOR HIGH SECONDARY STUDENTS

ธราพงษ์ การกระโทก*, กิตติชัย สุธาสิโนบล, วิไลลักษณ์ ลังกา

Tharapong Karnkatok*, Kittichai Suthasinobon, Wilailak Langka

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: lukkai2554@gmail.com

บทคัดย่อ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะ พัฒนาหลักสูตร และทดสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยตามแนวคิดของไทเลอร์และทาบาสซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พัฒนาร่างหลักสูตร ทดลองใช้หลักสูตร และประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน และแบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ทักษะ คุณลักษณะ และแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยายและวิเคราะห์ t-test dependent เปรียบเทียบคุณภาพการใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสมพบว่า หลักสูตรควรมีสมรรถนะพื้นฐาน จำนวน 12 สมรรถนะ ได้แก่ ความรู้ผู้ประกอบการ ความรู้ด้านผลิตภัณฑ์ การแปรรูปอาหาร และการบรรจุภัณฑ์ ความรู้ด้านงานธุรกิจ ทักษะการจัดการและลงมือปฏิบัติ การสื่อสาร การจัดการคน ความสนใจในอาชีพที่ตนรู้จัก ความมั่นใจในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความอดทน ความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม ในการสอนควรใช้แนวทางการเรียนรู้ทฤษฎีผสมผสาน ผลประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.36$) ส่วนผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 คะแนน และประสิทธิผลสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตร มีค่าสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สถานศึกษาจึงสามารถนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมานี้ไปประยุกต์ใช้ได้

คำสำคัญ: หลักสูตร, ทักษะอาชีพ, ผู้ประกอบการ, มัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The development of curriculum to enhance competency in vocational skills and Entrepreneurship for high school students. This research aimed to study competency components, develop a curriculum, and test its efficiency and effectiveness. The sample group used was a total of 30 students in Muttayomsuksa Five. The curriculum development

methodology is based on the work of Tyler and Taba, which consists of four phases: Phase One: Study and Analysis of Fundamentals, Phase Two: Curriculum Development, Phase Three: Curriculum Experiments and Phase Four: Evaluation, and Curriculum Improvement. The research instruments were interviews, questionnaires for five experts, and assessments on knowledge, skills, and attributes competencies. The statistics used in the analysis were T-Test dependent and content analysis. The results of the development of curriculum to enhance competency in vocational skills and entrepreneurship for high school students in an appropriate way found that the curriculum should have 12 basic competencies: entrepreneurial knowledge, product/food processing and packaging knowledge, business knowledge, management and practical skills, communication skills, people management skills, vocation interests, self-confidence, honesty, patience, responsibility, and morality. In teaching, the learning method of constructivism should be used. The result of the curriculum performance assessment in terms of the suitability was at a very appropriate level ($\bar{x} = 4.36$). The results of the assessment of the effectiveness of the curriculum, it was found that the mean was 0.89 and the results of the assessment of the effectiveness of the competency scores of entrepreneurs after taking the course, the scores were higher than before using the course with statistical significance at the level of .05. Therefore, schools can apply the curriculum developed to them.

Keywords: Curriculum, Vocation Skills, Entrepreneurship, High School

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ และเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลุกฝังแนวความคิดเป็นตัวแปรหลักของการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เพื่อเตรียมกำลังคนให้พร้อมก้าวเข้าสู่สังคมและโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงสร้างผลผลิตได้สอดคล้องกับความต้องการด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและบริบทของไทย (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตตามความถนัด ตามความสนใจและได้รับการบริการด้านการศึกษามาจากรัฐอย่างมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งให้มีการปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) อย่างไรก็ตาม ตลอดระยะเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมา การศึกษาของประเทศไทยนั้น ยังคงประสบปัญหาหลายมิติ อาทิ การจัดการศึกษาที่ไม่ทั่วถึง จำนวนนักเรียนที่ตกหล่นจากระบบการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่ล้าสมัย รวมถึงมีการตื่นตัวของกระแสการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาของประเทศไทย ทำให้เกิดปัญหาความด้อยคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเทียบกับการจัดการศึกษาของประเทศชั้นนำ อื่น ๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ อย่างชัดเจน คือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ยังไม่สัมฤทธิ์ผลดังที่คาดหวัง เพราะระบบการศึกษาของโรงเรียนยังคงยึดติดกับวิธีการสอนแบบเดิม ๆ โดยเฉพาะการเรียนรู้แบบท่องจำเพื่อสอบวัดผลมากกว่าการกระตุ้นให้เกิดการคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสิ่งเหล่านี้

ส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนเรียนรู้มาไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับตัวเองและสังคมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่ง เด็กไทยยังมีสมรรถนะ (Competency) ในระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็นและไม่สามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศได้

ระยะต่อมา กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับเปลี่ยนหลักสูตรการเรียนรู้จากเดิมที่มุ่งเน้นหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาเป็นฐาน (Content - based) พัฒนาไปสู่หลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (Competency-based) ที่มุ่งพัฒนาและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาได้กำหนดให้ หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต โดยหลักสูตรฐานสมรรถนะได้กำหนดกรอบสมรรถนะพื้นฐาน (Basic Competency Framework) ไว้ 4 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ คนไทยฉลาดรู้ (Literate Thais) ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communication) คนไทยสามารถสูง (Smart Thais) และพลเมืองไทย ใส่ใจสังคม (Active Thai Citizens) และแต่ละกลุ่มจะมีประเด็นสมรรถนะหลัก (นรรัชต์ ฝันเชียร, 2563)

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย” เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการยกระดับและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศในการส่งเสริมผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของภาครัฐ ขณะเดียวกัน นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นจากการฝึกทักษะการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติงานจากสถานที่จริง (เช่น สถานประกอบการ วิสาหกิจ) สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ซึ่งจุดประสงค์ดังกล่าวจะนำไปสู่การสร้างทักษะต่าง ๆ จากพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้งทางด้านสติปัญญา (พุทธิพิสัย) ด้านจิตใจ (จิตพิสัย) และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน (ทักษะพิสัย) (Bloom, B.S., 1956) ที่สัมพันธ์กันส่งผลให้นักเรียนเกิดการรับรู้ข้อมูลในทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการของตนเองอย่างเข้าใจพร้อมเพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการต่อยอดอาชีพในอนาคตและสามารถปรับตัวให้อยู่ได้ในบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ตามแนวคิดของไทเลอร์และทาบ (Tyler, Raiph W., 1949; Tyler, Raiph W. , 1969; Taba, H. , 1962) ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (R1) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา ความต้องการของนักเรียน และแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นและเป็นข้อมูลสำหรับนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ และการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. พัฒนาเครื่องมือเพื่อค้นหาสมรรถนะที่แนวทางการจัดการเรียนสอนที่เหมาะสม โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบยืนยันข้อมูลและสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความสอดคล้อง และแบบประเมินความเหมาะสมเกี่ยวกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) สัมภาษณ์เพื่อจำแนกกลุ่มสมรรถนะ 3 กลุ่ม คือ ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attribute) จากนั้นพัฒนาคุณภาพแบบสอบถามพิจารณาหาความตรง (Validity) โดยวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน (ด้านหลักสูตรการศึกษา, ด้านสถิติ, ด้านสังคมศาสตร์) และนำไปแบบสอบถามความเหมาะสมด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Likert, R., 1992)

ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร (D1) เป็นการยกร่างหลักสูตรให้สอดคล้องกับความหมายองค์ประกอบเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะและความเป็นผู้ประกอบการ มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนาร่างหลักสูตร โดยกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรและเขียนโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบที่กำหนดไว้ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหา เวลาจัดการเรียน สื่อการเรียนรู้ และการวัดและวิธีประเมินผลการเรียน ตลอดจนจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรและแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

2. การตรวจสอบร่างหลักสูตรนำ โดยนำหลักสูตรฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจสอบร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบ โดยใช้เครื่องมือประเมินความเหมาะสมแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Likert, R., 1992) และวิเคราะห์ความเหมาะสมในเชิงจุดมุ่งหมาย โครงสร้างเนื้อหาและเวลาเรียน และแนวทางจัดการเรียนรู้ว่ามีความเหมาะสมกับหลักการของหลักสูตรหรือไม่ 3 ระดับ (3) การปรับปรุงร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ โดยนำผลการศึกษาในระยะที่สองมาพิจารณา (ในที่นี้พบว่า ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมขององค์ประกอบภายในร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (ด้านหลักสูตรการศึกษา, ด้านสังคมศาสตร์) มีค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 อยู่ในระดับ เหมาะสมมากที่สุด และ ผลประเมินความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.5 ทุกรายการประเมิน โดยมีค่าระหว่าง 0.6 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร (R2) เป็นขั้นนำร่างหลักสูตรที่ได้จากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน (n=30) เริ่มจัดการเรียนการสอนด้วยแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2565 - 31 กันยายน พ.ศ. 2565 ใช้เวลา 20 คาบ คาบละ 50 นาที โดยสร้างเครื่องมือวัดผลทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการวัดพฤติกรรมโดยใช้แบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการไปพร้อมกันด้วย โดยหลังดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรมีการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความผู้ประกอบการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะด้านความรู้ แบบวัดทักษะ และแบบวัดคุณลักษณะ รวมทั้งแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการด้านคุณลักษณะที่ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(S.D.) และทดสอบค่า t (t-test dependent samples) เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตร

ระยะที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร (D2) เป็นการนำผลจากการทดลองเข้ามาประเมิน ประสิทธิภาพของหลักสูตร รวมทั้งนำผลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมและ สมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ

จากการนำแบบสอบถามความเหมาะสมของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไป เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญในด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน ที่เคยให้สัมภาษณ์เชิงลึก ได้องค์ประกอบมา 3 ด้าน ด้านที่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge aspect) คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษา การค้นคว้าหรือจากประสบการณ์เฉพาะในเรื่องที่ต้องรู้ เป็นความรู้ที่เป็นสาระสำคัญในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย 1.1) การเป็นผู้ประกอบการ 1.2) ผลิตภัณฑ์ การแปรรูปอาหารและบรรจุภัณฑ์ 1.3) งานธุรกิจ ด้านที่ 2) ด้านทักษะ (skill aspect) คือ สิ่งที่ต้องการให้นักเรียน ทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 2.1) ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ 2.2) ทักษะทางการสื่อสาร 2.3) ทักษะคน และด้านที่ 3) ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) คือ เจตคติ ค่านิยม และความคิดเห็น เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของนักเรียน หรือสิ่งที่นักเรียนเชื่อว่าตนเองเป็น ประกอบด้วย 3.1) ความสนใจในอาชีพที่คน รู้จัก 3.2) ความมั่นใจในตนเอง 3.3) ความซื่อสัตย์ 3.4) ความอดทน 3.5) ความรับผิดชอบ 3.6) มีคุณธรรมในการ ประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต และผลการประเมินความเหมาะสมของสมรรถนะ ค่าเฉลี่ย 4.88 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเฉลี่ยมีค่า 0.31 จัดอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด นำเสนอเป็นตาราง เกรงจะทำให้เกิน 13 หน้าครับ

2. ผลการศึกษาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสม

ผลการสร้างหลักสูตรเพื่อส่งเสริมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เหมาะสมนั้น พบว่า การเรียนรู้ที่ใช้สมรรถนะเป็นฐานและใช้สมรรถนะด้านองค์ความรู้ เป็นตัวนำในการแทรกสอดการพัฒนาเสริมสร้างทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน ระดับกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ทักษะและคุณลักษณะ ที่แทรกสอดในการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ (การ จำแนกหน่วยงานการเรียนรู้) สารการเรียนรู้ และระยะเวลาชั่วโมงเรียน เป็นไปตามรายละเอียดที่ปรากฏในตาราง ที่ 1 โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผล 2 รูปแบบ คือ แบบวัดสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็น ผู้ประกอบการ และแบบสังเกตและประเมินพฤติกรรมสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ด้านทักษะ

ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมนั้น ควรใช้แนวทางการเรียนรู้ทฤษฎีสรณนิยม (Constructivism) โดยการสอนให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เอง คิดเอง จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันได้ และลักษณะดังกล่าวยังสามารถนำไป ประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอนได้ทุกหน่วยการเรียนรู้

ผลประเมินความเหมาะสมสำหรับผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการภาพรวม อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.36$) และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.34 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักการของหลักสูตรมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ด้านจุดมุ่งหมายของหลักสูตรระบุทิศทางในการเสริมสร้างสมรรถนะ สามารถนำไปใช้

ได้จริง และเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ด้านเนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสมกับกระบวนการเสริมสร้างสมรรถนะ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ และเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับหลักการและสมรรถนะในแต่ละหน่วย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) ด้านสื่อการเรียนรู้ช่วยเสริมสร้างสมรรถนะและทำให้การเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ทั้งวิธีการวัดผล เครื่องมือที่ใช้และเกณฑ์การประเมินมีเหมาะสมกับสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) ด้านคู่มือครูเหมาะสมของคำแนะนำสำหรับครู เท่ากันในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนสาระการเรียนรู้กับบทบาทครูและนักเรียน เหมาะสมในระดับ ($\bar{X} = 4.20$)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตร ในด้านความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตร โดยผู้วิจัยตรวจสอบโดยการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่าด้านความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.89 และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบภายในหลักสูตรพบว่าหลักสูตรมีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.6 - 1.00 ในภาพรวมสถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรดังกล่าวประยุกต์ใช้ได้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และระยะเวลาเรียน

สมรรถนะ	ระดับกระบวนการ	เนื้อหา	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ทักษะ/คุณลักษณะที่แทรกสอดในการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้ / สาระการเรียนรู้
ความรู้ ผู้ประกอบการ	ขั้นที่ 1 ขั้นนำ (orientation)	ศึกษาลักษณะและคุณสมบัติของผู้ประกอบการที่ดีหลักทฤษฎีและปฏิบัติของการจัดการธุรกิจของตนเองเริ่มจากธุรกิจขนาดย่อมขนาดกลาง และขนาดใหญ่	- นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ดี	ด้านความรู้ - การเป็นผู้ประกอบการที่ดี ด้านทักษะ การจัดการและลงมือปฏิบัติ ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก - ความอดทน - ความรับผิดชอบ	แผนฯ 1 ผู้ประกอบการ 1 (4 ชั่วโมง) - อธิบายความหมายประเภทลักษณะทักษะและจรรยาบรรณของการเป็นผู้ประกอบการ/กิจกรรม แผนฯ 2 ผู้ประกอบการ 2 (4 ชั่วโมง) - ประเมินศักยภาพตนเองในการเป็นผู้ประกอบการ/กิจกรรม
ความรู้ ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์	ขั้นที่ 2 ขั้น ทบทวน ความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge)	การแปรรูปและการถนอมอาหารจะต้องทำตามขั้นตอนและวิธีการตามหลักการแปรรูปและการถนอมอาหาร และเลือกอุปกรณ์ในการเก็บอาหารที่ได้จากการแปรรูปและการถนอมอาหารอย่างถูกต้อง ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดประเภทของสินค้า หน้าที่และความสำคัญของระบบบรรจุภัณฑ์รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ในลักษณะต่าง ๆ สัญลักษณ์บนบรรจุภัณฑ์	- นักเรียนอธิบายหลักการแปรรูปและการถนอมอาหารได้อย่างถูกต้อง - นักเรียนอธิบายขั้นตอนและวิธีการแปรรูปและการถนอมอาหารได้อย่างถูกต้อง - นักเรียนอธิบายหลักในการเลือกอุปกรณ์ในการเก็บอาหารที่ได้	ด้านความรู้ การแปรรูปอาหาร ด้านทักษะ - ด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ - ทักษะคน ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจในอาชีพ - ความอดทน - ความรับผิดชอบ	แผนฯ 3 การถนอมอาหารและการแปรรูปอาหาร (4 ชั่วโมง) - การถนอมอาหารประเภทต่าง ๆ ในท้องถิ่นและการแปรรูปอาหารในท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ/ปฏิบัติ

ตารางที่ 1 ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ โครงสร้างเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สารการเรียนรู้ และระยะเวลาเรียน (ต่อ)

สมรรถนะ	ระดับกระบวนการ	เนื้อหา	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	ทักษะ/คุณลักษณะที่แทรกสอดในการเรียนรู้	แผนการจัดการเรียนรู้ / สารการเรียนรู้
		การคัดแยกบรรจุภัณฑ์ การนำกลับมาใช้ใหม่ละนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม	จากการแปรรูปและการถนอมอาหารได้อย่างถูกต้อง - นักเรียนเข้าใจการจัดประเภทของสินค้าหน้าที่และความสำคัญของระบบบรรจุภัณฑ์ รูปแบบของบรรจุภัณฑ์		แผนฯ 4 การบรรจุภัณฑ์ (4 ชั่วโมง) - การบรรจุภัณฑ์/ปฏิบัติ
หน่วยที่ 3 ความรู้ด้าน งานธุรกิจ	ขั้นที่ 3 ขั้น ปรับเปลี่ยน ความคิด (turning restructuring of ideas)	ธุรกิจขนาดกลางและธุรกิจขนาดย่อม เป็นธุรกิจที่ได้รับความนิยม เพราะใช้เงินลงทุนไม่มากนัก และใช้แรงงานปฏิบัติงานจำนวนน้อย การประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประกอบการต้องศึกษาการเขียนแผนธุรกิจ การใช้เงินลงทุนและการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เข้าใจอย่างแท้จริง เพื่อให้ธุรกิจเจริญเติบโตไม่ขาดทุน	- นักเรียนอธิบาย ความสำคัญของการจัดทำแผนธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ - นักเรียนอธิบาย ลักษณะของการดำเนินการทางธุรกิจ ได้มีการจำแนกข้อมูลหรืออธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์กับตนเองอย่างเป็นเหตุเป็นผล - สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	ด้านความรู้ - งานธุรกิจ ด้านทักษะ - ทักษะด้านการจัดการและลงมือปฏิบัติ - ทักษะการสื่อสาร - ทักษะคน ด้านคุณลักษณะ - ความสนใจในอาชีพที่คนรู้จัก - ความซื่อสัตย์ - ความอดทน - มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพสุจริต	แผนฯ 5 งานธุรกิจ (4 ชั่วโมง) - ความหมายและความสำคัญของธุรกิจ แผนฯ 6 ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (4 ชั่วโมง) - เรียนรู้ธุรกิจขนาดกลาง - เรียนรู้ธุรกิจขนาดย่อม

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ผู้วิจัยดำเนินการนำหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะฯ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะฯ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์สมรรถนะของนักเรียนก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะฯ

สมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ	ค่าเฉลี่ย		t-test	sig
	ก่อนเรียน	หลังเรียน		
ด้านความรู้ (30 คะแนน)	20.00	21.97	3.511*	.001
ด้านทักษะ (28 คะแนน)	17.36	20.27	6.399*	.000
ด้านลักษณะ (20 คะแนน)	15.64	18.46	6.530*	.000
รวม	53	60.7		

*p < .05

จากตาราง พบว่า คะแนนสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านคุณลักษณะ หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงถือได้ว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและยอมรับได้

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายประกอบไปด้วย 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านความรู้ (Knowledge aspect) 2) ด้านทักษะ (Skill aspect) 3) ด้านคุณลักษณะ (Relevant trait aspect) มีความสอดคล้องกับสมรรถนะนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (Ministry of Education Thailand, 2018)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรในด้านความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า หลักสูตรโดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. โดยหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์ และทาบา เนื่องจากเป็นรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอน ขึ้นบนพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ ตลอดจนเป็นรูปแบบหลักสูตรที่ถูกใช้เป็นแม่แบบสำหรับการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการ ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ระยะที่ 2 การพัฒนาร่างหลักสูตร ระยะที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ระยะที่ 4 การประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร (Tyler, Ralph W., 1949; Taba, H. , 1962) สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติกัญญากรณ การณประชา ที่ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ”ตามแนวคิดการฝึกฝนทางปัญญา จากต้นแบบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาศัยแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรตามรูปแบบของไทเลอร์และทาบา โดยดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร และขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและ ปรับปรุงหลักสูตร ผลการประเมินประสิทธิภาพของ หลักสูตรในด้านความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเป็นผู้ประกอบการหลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตร ส่งผลให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ (กิตติกัญญากรณ การณประชา, 2563)

3. ผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรจากคะแนนสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ของนักเรียนก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบหรือแนวทางที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

เมื่อพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ด้านเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการเป็น 4 ขั้นตอน และสร้างเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความรู้ผู้ประกอบการ หน่วยที่ 2 ความรู้ผลิตภัณฑ์การแปรรูปอาหารและการบรรจุภัณฑ์ หน่วยที่ 3 ความรู้ด้านงานธุรกิจ โดยมุ่งพัฒนาให้นักเรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธ์ สุวรรณ มรรคา และคณะ การส่งเสริมทักษะอาชีพและคุณลักษณะในการประกอบอาชีพของผู้เรียน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงมีการจัดระบบการศึกษาเพื่อการประกอบ

อาชีพโดยคำนึงถึงความต้องการของสังคม โดยทักษะอาชีพเป็นทักษะสำคัญทักษะหนึ่งที่จะต้องดำรงชีวิตในสังคมในการเป็นเยาวชนของชาติในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 7 และมาตรา 23 ที่ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา โดยมีจุดเน้นให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจสู่อาชีพได้รับการศึกษาความรู้ทักษะที่เหมาะสมเพื่อการทำงานในอนาคต (สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา และคณะ, 2554)

ด้านกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ทฤษฎีสมรรถนิยม (Constructivism) โดยสังเคราะห์กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการได้ใน 3 ขั้นแรก

1. ขั้นนำ (orientation) เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจในการเรียนบทเรียน

2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม (elicitation of the prior knowledge) เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน วิธีการให้ผู้เรียนแสดงออก อาจทำได้โดยการอภิปรายกลุ่ม การให้ผู้เรียนออกแบบโปสเตอร์ หรือการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ความเข้าใจที่เขามีอยู่ ผู้เรียนอาจเสนอความรู้เดิมด้วยเทคนิคผังกราฟฟิก (graphic organizers) ขั้นนี้ทำให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (cognitive conflict) หรือเกิดภาวะไม่สมดุล (unequilibrium)

3. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด (turning restructuring of ideas) นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญหรือเป็นหัวใจสำคัญตามแนว Constructivism ขั้นนี้ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้ 3.1 ทำความกระจ่างและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน (clarification and exchange of ideas) ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวก เช่น กำหนดประเด็นกระตุ้นให้คิด 3.2 การสร้างความคิดใหม่ (Construction of new ideas) จากการอภิปรายและการสาธิต ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์แล้วกำหนดความคิดใหม่ หรือความรู้ใหม่ 3.3 ประเมินความคิดใหม่ (evaluation of the new ideas) โดยการทดลองหรือการคิดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนควรหาแนวทางที่ดีที่สุดในการทดสอบความคิดหรือความรู้ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนอาจจะรู้สึกไม่พึงพอใจความคิดความเข้าใจที่เคยมีอยู่ เนื่องจากหลักฐานการทดลองสนับสนุนแนวคิดใหม่มากกว่า

สำหรับในขั้นที่ 4 นำความคิดไปใช้ (application of ideas) และขั้นที่ 5 ทบทวน (review) ยังไม่มีความเหมาะสมสำหรับให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนำไปทดลองปฏิบัติ เนื่องจากข้อจำกัดด้านระยะเวลา ทรัพยากร ความพร้อม และศักยภาพของครูและนักเรียนที่แตกต่างกันในฐานะผู้ทำหน้าที่พี่เลี้ยง (Mentor) หรือโค้ช (Coach) ขณะเดียวกันกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีข้อจำกัดด้านระยะเวลาเพื่อประเมินผลลัพธ์ความสำเร็จที่ได้จากการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่โรงเรียนมีความพร้อมด้านทรัพยากร และบุคลากรมีศักยภาพเพียงพอ สามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการสาธิต (Sandbox) อีกแนวทางหนึ่งซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีและเหมาะสมกับโรงเรียนที่มีข้อจำกัด คือ การศึกษาดูงานและถ่ายทอดประสบการณ์จริงจากผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ หรือผู้ประกอบการในระดับต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้โรงเรียน

โดยผู้เรียนนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ สอดคล้องกับคาร์เตอร์วีกู๊ด และเฮิร์ชเบิร์ก ในการเพิ่มพูนความรู้และตอบสนองความสนใจของผู้เรียนอยากทำในสิ่งทีนอกเหนือจากในห้องเรียนหรือกิจกรรมนอกเหนือตามทีหลักสูตรกำหนด เพื่อพัฒนาทักษะและส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพทีดีระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เพื่อเติมเต็มศักยภาพการเรียนรู้ เพิ่มพูนความรู้และเสริมประสบการณ์ให้กับผู้เรียน (Good, C.V. , 1973; Herzberg, et al., 1959) และสอดคล้องกับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานทีให้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม โดยมีจุดเน้นให้

ผู้เรียนมีแรงจูงใจสู่อาชีพ ได้รับการศึกษาความรู้ทักษะที่เหมาะสมเพื่อการมีงานทำในอนาคตเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้นั้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมมากที่สุด

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านทักษะอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความเหมาะสมของหลักสูตรและความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญมีผลสัมฤทธิ์หลังทดลองใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนทดลองใช้หลักสูตรส่งผลให้เป็นหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพและการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 จึงสามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบหรือแนวทางที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ และผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ได้ชี้ให้เห็นช่องว่าง (Gap) ของการเรียนรู้ทฤษฎีสมรรถนิยม (Constructivism) ที่ไม่สามารถนำไปส่งเสริมการเรียนรู้ได้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในชั้นที่ 4 นำความคิดไปใช้ (application of ideas) และชั้นที่ 5 ทบทวน (review) ภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและขีดความสามารถของสถานศึกษาและครูผู้สอน และความสามารถในการเรียนรู้หรือนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงของผู้เรียน ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนที่ค้นพบตัวตนอยากประกอบอาชีพหรือเป็นผู้ประกอบการยังไม่สามารถผลักดันตัวเองได้ในพื้นที่หลังจบการศึกษา จึงควรมีการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบพิเศษ 2) ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ 2.1) ครูสามารถปรับเวลายืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม สำหรับนำไปปรับใช้ 2.2) ผู้นำหลักสูตรไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรและควรเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญด้านทักษะปฏิบัติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง 2.3) ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้และเชี่ยวชาญในเรื่องทักษะด้านอาชีพและความเป็นผู้ประกอบการ และความรู้ทางธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติกัญญากรรณ์ การุณประชา. (2563). การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุม “การเป็นผู้ประกอบการ” ตามแนวคิดการฝึกทางปัญญาจากต้นแบบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นรรัชต์ ผืนเขียว. (2563). หลักสูตรฐานสมรรถนะสู่การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 15 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.truelookpanya.com/education/content/79321/-teaartedu-teaart->
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัท อาร์ แอนด์ ปรีนธ์ จำกัด.
- สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา และคณะ. (2554). แนวทางการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bloom, B.S. (1956). Taxonomy of Educational Objectives, Handbook: The Cognitive Domain. New York: David McKay.
- Good, C.V. . (1973). Dictionary of education. (3rd ed). New York: McGraw-Hill.

- Herzberg, et al. (1959). *The Motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Likert, R. (1992). *New pattern of management*. New York: Wiley & Son.
- Ministry of Education Thailand. (2018). Bangkok: Office of the Education Council Ministry of Education.
- Taba, H. . (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, Raiph W. . (1969). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago.
- Tyler, Raiph W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago.